

VAS-ÉS FÉMMUNKÁS

Előfizetési ára

Egész évre 60 Lei, félévre 30 Lei,
negyed évre 15 L, egyes szám 5 LA Romániai Vas-, Fém- és Vegyipari
Munkások Országos Szövetségének
Hivatalos Közlönye.
Megjelenik minden hó 1-én

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Cluj—Kolozsvár, Strada Memorandu-
lul 21. szám (volt Unió-utca) Redout.

Sztrájkjog és munkakényszer

Mikor a jelenlegi kormány átvette az állam igazgatását, bemutatkozása alkalmával azt jelentette ki, hogy legfőbb törekvése a gazdasági konszolidáció lesz. Ezen pillanattól fogva a munkásság figyelemmel kísérte a kormány minden ténykedését, annyival is inkább, mert a gazdasági konszolidáció ma egyetlen jelent a munkásság helyzetének gyökeres megváltoztatásával is.

Tőke és munka az ujjaépítés nagy munkájában ma egyenlő tényezők és éppen ennek felismerését vártuk a kormánytól és azt, hogy ezen felismerés következtében az eddigi kormányok munkáspolitikáját megváltoztatva, rátér egy olyan munkáspolitikára, mely enyhülést hoz a mult áldatlan harcaiban és lehetővé teszi, hogy a lerongyolt munkásság és lerongyolt ország érdekei egybekapcsolódjanak, a jobb lét, a felvirágzás nemes munkájában.

Azonban ennek mind az ellenkezője történt meg. A kormány gazdasági politikája odavezetett, hogy pénzünk teljesen elértéktelenedett, ez maga után vonta az ipari pangást, ez a nagy munkanélküliséget, a fogyasztás csökkentését és így a szenvedések és nélkülözések egy végnélküli körközpontjában áll a munkásság és vele egyetemben az egész ország közgazdasága.

Ez a kormány azonban, rátérve a pártpolitika útjára s előbbre helyezvén ezt úgy az ország, mint tizenhétmilliónyi nép életérdekeinek, a lejtőről már nem tud és nem akar visszafordulni, hanem mind lejjebb süllyed.

Az ország gazdasági konszolidációját a szuronyok hegyével, a börtönök sötétjével, az üldöztetések rendszerével akarta megvalósítani azért, hogy ne kelljen neki ennek ellenértéke gyanánt a munkásságnak jogot, szabadságot és megélhetést biztosítani.

És amikor ezt látta, hogy a szuronyok eltompulnak a munkásság szocialista öntudatában, létérdekeinek védelmében, hogy kizsákmányoltatásának bilincseit legalább tágitani akarja, ha még egyelőre — végleg szétfeszíteni nem tudja, akkor egy olyan súlyos lépés megtételére határozta el magát, melynek következményei nem rendet és gazdasági konszolidációt, hanem anárhoziát és gazdasági pusztulást vonhatnak maguk után. E nagyjelentőségű lépés megtétele igen kétes értékű éppen azok részére, akiknek érdekében készült, mert a kapitalizmus sokkal többet fog általa veszíteni, mint a munkásság.

De lássuk, miről is van szó? A kormány elhatározta, hogy az ország alkotmányát pártérdekeinek megfelelően alakítja át. Csak természetesen, hogy ebben a törekvésben nem maradhatott el a legfőbb tényező: a munkaadó és a munkás közötti viszony szabályozása. A kormány, mely, mint a liberális párt alkotó eleme, kezébe tartja az ország legfontosabb gazdasági szerveit, bankokat, gyárakat, ipari és gazdasági vállalatokat, földbirtokokat, tehát, mint az állam legnagyobb tőkése, az alkotmánytervezetben ezen kapitalista érdekeket igyekezett megvédeni a munkásérdekekkel szem-

ben, de úgy, hogy az ország alaptörvényében biztosítva legyenek számára.

Igy került be az alkotmányba a *sztrájkjog teljes elkobzása és a munkakényszer alkalmazhatása*, vagyis olyan rendelkezések, melyek már nagyon régen a világ egyetlen civilizált államában sincsenek meg.

A romániai munkásságnak eddig sem volt meg a sztrájkjoga, szabadsága, mert hiszen a hírhedt Trencu-féle sztrájk törvény is már igen erős mértékben korlátozta a munkások ezen egyetlen eszközének igénybevételét és különösen egyes szakmánál szintén tiltotta. A munkásság közötti egyenlenség nem tette lehetővé a törvény hatályon kívül helyezését, míg most ahelyett, hogy belátva gyakorlati céltalanságát, ezt megtették volna, ehelyett sokkal súlyosabb kivitelben beillesztik az alkotmányba.

A munkakényszer törvényes alkalmazásának az alkotmányba való bevétele pedig felülmúlja a legsötétebb reakciós korok felfogását.

Hiszen még a rabszolga és jobbágyság kora sem jelentett munkakényszert, mert a rabszolga és a jobbágy éppen úgy képezvén magántulajdonát a rabszolgatar-
tónak és földesurnak, mert általa lévén róla gondoskodva, úgy rendelkezhetett felette, mint bármelyik egyéb termelő eszközével.

A mai munkás azonban nem képezi a kapitalista tulajdonát, szabad ember és így szabadon is rendelkezik egyetlen tulajdona, munkaereje fölött és ez szabad

egyezkedés tárgya lévén, annak szolgálatába állítja, akivel meg-egyezni tud és olyan feltételekkel, amilyenekkel akarja. De hogy az állam jogába álljon a munkást olyan munkára kényszeríteni és olyan feltételek mellett, melyet kizárólag csak a kapitalista diktál és szab meg, a munkaszabadságnak ilyen értelmezése a leg-lehetősebb valami. Az alkotmánytervezetből lehet, hogy törvény is lesz? s minthogy a parlamentben egy összevásárolt, korrupált mameluk-tábor képezi a többséget, bizonyos, hogy ezen rendelkezéseken alig történik valamelyes kedvezőbb módosítás. Ennélfogva a munkásságra annak akarata ellenére, tudta és beleegyezése nélkül olyan súlyos bilincseket vernek, amelyet el nem viselhet, amelyet szét kell törnie.

Ezek a rendelkezések a munkást arra fogják kényszeríteni, hogy ezek ellenére is, ott, ahol kényszerítve van rá, hogy a sztrájk fegyveréhez nyuljon, igénybe vegye az annyiszor kipróbált eszközöket. Mert a kormánynak és a mögötte álló tőkés-falkának nem szabad elfelejtenie azt, hogy az éhséget nem lehet csillapítani tilalomfákkal és hogy az élet ösztöne hatalmasabb tényező, mint a liberális asztaltársaság munkás-ellenes alkotmánya.

A helyicsoportok vezetőségeihez! Szövetségünk összes tagjaihoz!

Az 1922. szeptember hóban tartott országos vasmunkáskongresszus nehéz feladatot rótt a központi vezetőségre. A kongresszus sok különböző és üdvös határozatot hozott, melyeknek célja szövetségünk tagjai gazdasági érdekeinek előbbrevitele. Szövetségünk vezetését, valamint a kongresszus határozatainak végrehajtását, azoknak megvalósítását vállalta a központi vezetőség azon erős meggyőződéssel, hogy minden tudása és tehetségének a latba vetésével igyekezni fog feladatának megfelelni. Vállalta továbbá azon reményben, hogy ezen nehéz és felelős-teljes munkájában támogatásban fog részesülni és megértésre fog találni. Igaz, csoportjaink nagy többsége és ezek vezetőségei, valamint tagjai szilárdan állanak, a szövetségük, mint legjobban féltett kincsük mellett, de sajnos, vannak egyes konkolyhíntők, kik csoportjaink közt ármánykodva, a

legféltelenebb aknamunkát fejtik ki. Részint különböző pártcélokat szolgáló lapokban, részint pedig szűkebbkörű egyénekből álló „társaságtól“ irányítva. Ezek nem mások, mint „radikális“ jelző mögé bujt agentprovokátorok, a kapitalisták öntudatlan és tudatos bérencei, akik még sehol egy szál embert sem szerveztek meg, de meglévő és fejlődő csoportokat ugrasztanak szét, családokat, egzisztenciákat tettek és tesznek önkre, munkástársainkat sokszor szűkségtelenül juttatják börtönbe és szakítják el családjaiktól. Mi nem mondjuk, hogy ezek kommunisták, nem mondjuk, mert nem akarjuk hozzájárulásunkat adni, hogy bitorolják e nevet, habár magukat befelé szeretik annak nevezni és kifelé pedig letagadják. Ezek rosszhiszemű, állandóan zűrzavart okozó egyének, akik állandóan egyenletlenséget szítanak a csoportok között. A központi vezetőséget és a szövetség titkárait mindig olyan szinben tüntetik fel a munkásság előtt, hogy a tagokat elidegenítsék tőlük és a bizalmatlanság magvát igyekeznek elhinteni, hogy ezáltal keresztezék a központi vezetőség eredményes munkáját. A mai körülmények közt elért legjobb eredményeket is teljes sikertelennek igyekeznek feltüntetni, hogy így az ellentéteket a szövetség vezető sége és a tagok között minél jobban kimélyítsék és a munkásságnak a szakszervezetben vetett bizalmát megrendítsék. Sztrájkot provokálnak a szövetség megkérdezése nélkül és ha ez sikerül, saját érdemeiknek tulajdonítják, de ha nem sikerül, úgy a szövetséget igyekeznek felelőssé tenni és ezáltal kompromittálni.

Igy ezek a felelőtlen burzsoá bérencek legutóbb az „Előre“ című politikai hetilapjukban „Történelmi adatok“ cím alatt a vasmunkás szövetség elnökét és titkárait a leggyalázatosabb módon igyekeznek kompromittálni, hogy így aláássák Románia legnagyobb szakszervezetének tekintélyét úgy kifelé, mint befelé. Még 1922. július havában Reiter József bánáti titkár szaktárs és egyik központi vezetőségi tag közt lefolyt magánbeszélgetést teljesen félremagyarázva, Bernau szaktárs, szövetségünk elnökének tulajdonitának, habár jól tudják, hogy ő semmiféle ilyen kijelentést nem tett, de hisz azt is tudják, hogy sötét céljaikat hazugság nélkül nem érhetik el. Ugyanilyen piszkos módon, ugyanebben a lapban írnak Popescu és Bartalis szaktársokról is. Bartalis szaktársnak a kongresszuson mondott több, mint egyórás beszédéből csupán egyetlen mondatot tudnak kiragadni, azt is csak hazug módon elferdítve, de nem merik az előtte és utána lévő mondatokat is papírra vetni, mert akkor saját maguk alatt vágják el a fát.

Somló Lipót, szövetségünk elnöke

ellen is jól szervezett hajsztát indítottak minden alap és ok nélkül. Pirovski Károlyt, szövetségünk alelnökét szintén romlott, sötétlelkű egyének aljas módon akarták a munkásság előtt, mint munkásárulót lehetetlenné tenni, amivel különben lapunk más helyén foglalunk. Ezen jelenségeket a végtelen- ségig tudnók folytatni, de hisszük, hogy e néhány ténybeli adat elegendő ahhoz, hogy azok is tisztán lássanak, akik eddig ingadoztak. A szövetség vezető ségének önfeláldozó munkáját mi sem bizonyítja jobban, mint az, hogy szövetségünk a kongresszus óta is hatalmas fejlődést mutat, taglétszáma megugyaszólván megkétszereződött, vagyoni állapotunk több mint 1/4 millióval gyarapodott az 1922-ik évben.

A központi vezetőség el van határozva, hogy a vasmunkás szövetségünk vaskézzel fogja összetartani, mert az elért eredményeket meg kell tartani és hozzá újabbakat csatolni. A rendbontókat és az egység ellenségeit pedig kérés nélkül el fogja közsíteni. Még nem engedhető meg, hogy szakszervezetünk a megfizetett szélhámosok színhelye legyen.

A központi vezetőség számolva mindenkori helyzettel, elszántan felveszi a harcot a kapitalista uralommal, de ugyanakkor a felelőtlen, sárga bőrtáska demagóg szélhámosokkal is.

Szaktársak! Munkástársak! Még nincs veszélyben szövetségünk és az akarjuk, hogy ne is legyen. Mi csak kötelességszerűen a veszély tüneteire hívjuk fel a figyelmeteket és felhívunk óvakodjatok a bacillusoktól, örködjete szövetségünk egysége fölött, minthogy mi is örködünk a ti érdekeitek felett és ha közös erővel küszöböljük ki szövetségünk ellenségeit, bármilyen állapot alatt is rejtőzzenek azok, akkor erőnk és hatalmas lesz a szövetségünk.

Testvéri üdvözlettel

A központi vezetőség

Az üzemi tanácsok fontossága a mai ipari válságban. A mai munkások elbocsátás és üzembeszüntetéseknel csehszlovákiai munkaadók nem vette figyelembe kit bocsáthatnak el és nagyobb részt elsősorban az üzemi tanácsok tagjait bocsátották el. Az Ustá nad Lábem döntőbíróóságának határozata alapján a munkaadók ezen fellépése nincs megengedve. Ezen határozat az alanti esetből kifolyólag hozatot a csehországi trmiczi üvegyár ideiglenesen bezáratott és a munkások közül 50 el lett bocsájtva. Az elbocsájtottak között voltak az üzemi tanács tagjai is.

A döntőbíróóság az üzemi bizottság tagjainak és ezek póttagjainak felmondását nem hagyta jóvá és kötelezte az üvegyár igazgatóságát ezen alkalmazottak visszavételére.

Létesítsünk**Munkás-Otthon alapot!**

A romániai munkásmozgalomnak egyik legsúlyosabb problémája a Munkás-Otthonok kérdése. Mialatt a burzsoá intézményei a legszebb palotákban nyernek elhelyezést, addig a munkásmozgalom sokkal fontosabb intézményei, a szakszervezetek, nem tudnak elhelyezést nyerni. Különösen a már évek óta tartó nagy lakáshiány következtében nem tudnak szakszervezeteink kellő elhelyezést nyerni, ami nagy mértékben bénítja meg a csoport működését és az egész mozgalom menetét.

A külföldön már régóta lett közügy a munkásmozgalom és ennek alapján a legtöbb államban a városok és községek kötelelességként gondoskodnak a munkásszervezetek elhelyezéséről. Nálunk azonban másként áll a dolog. Itt csak a baksissal törődnek, ennél az intézménynél szentebbet nem ismernek, tehát végkép nem törődnek azzal, hogy a munkásmozgalom lebonyolítása részére vannak-e megfelelő helyiségek vagy sem.

Ezen áldatlan állapotok arra készítik a csoportokat, hogy házak vételével segítsen a bajokon és így saját Otthonok létesítésével pótolják e téren tapasztalható nemtörődömséget.

A csoportoknak ezen törekvése igen dicséretreméltó, de legjobb esetben nem valósítható meg anyagi hiányok miatt, ami arra készíti a csoportokat, hogy szövetségünkhöz fordulnak anyagi segítségért.

Sajnos, szövetségünk a legtöbb esetben nincs abban a helyzetben, hogy a csoportok erre irányuló kívánságait teljesíthesse, mert tőkét állandóan fejlesztenie kell, hogy bérmozgalmak esetére legyen tartalékja, melyből a harcban állókat segíthetse és ezzel kitartásra bírassa.

Ennélfogva a csoportok Munkás-Otthon iránti igényeiket kielégíteni a szövetség nem tudja.

Felismerve és átérzve azonban a kérdés nagy jelentőségét, a központi vezetőség legutóbbi ülésén foglalkozva ezen kérdéssel, úgy határozott, hogy gyökeres és sürgős megoldást lát szükségesnek és ezért elhatározta egy **Munkás-Otthon-alap** megteremtését.

E célra szövetségünk 5 lejes havi bélyegeket bocsájt ki. Az ebből befolyó összeget központilag kezeli és szükség esetén ezen alapról bocsájt bizonyos összeget az azt igénylő csoportok rendelkezésére.

A Munkás-Otthon bélyek már március hónapban lesznek kibocsájtva és ha tagjaink közül csak tízezren fogják támogatni, ezzel is havonta olyan összeg gyűlne be, mellyel egymásután teremthetnénk meg a Munkás-Otthonokat.

A bélyegek megváltására a tagok nincsenek kényszerítve, mégis erkölcsi kötelességük ezeknek megváltása.

Szaktársak! Teremtünk Otthont a hajléktalan mozgalmunknak, hogy benne harcolhassunk, nevelődhessünk és családi Otthont leljünk.

Ne sajnáljátok a havi öt leit, mert ezzel váljátok meg szabadságotokat. Elvárjuk, hogy minden öntudatos szaktárs egy-egy téglával hozzájárul a Munkás-Otthon felépítéséhez.

Nemzetközi mozgalom

Az egész világ szakszervezeti mozgalma. A nemzetközi szövetség titkársága statisztikát adott ki az egész világ szakmozgalmáról az 1921-ik évben. Ezen adatok alapján a világ legfontosabb 34 államában van szakszervezeti mozgalom és a szervezett munkások száma 46 millió 300.000. Ebből van Németországban 12,6 millió, Oroszországban 6,9 millió, Angliában 6,6 millió, Amerika 5,2 millió, Olaszország és Csehszlovákia 2—2 millió, Spanyolország 1,3 millió, Franciaország és Ausztria 1—1 millió, Belgium 920.000, Lengyelország 820.000, Mexikó 710.000, Ausztrália 680.000, Hollandia 660.000, India 500.000, a többi államokban a szervezett munkások száma félmilliónál kevesebb. Hogy ez a hatalmas munkástömeg mégsem tud nagyságának megfelelő erőt képviselni, ennek oka széttagoltságában rejlik. Így például az Amszterdami Internacionálé: 22,4 millió, Kommunista Internacionálé 7,1 millió (ebből 6,9 milliót Oroszország tesz ki). Semleges álláspontot képvisel 6,6 millió (leginkább az Egyesült Államok). Független szervezet 1,8 millió, szindikalista elveket követ 1,3 millió. A többi 5 millió a különféle rovatába tartozik.

Szövetségünk 1922. évi pénztári jelentése

Nehéz küzdelmekkel teli év volt az 1922-ik esztendő. Az év elején még szervezetlen volt szövetségünk mai taglétszámának egy igen tekintélyes része. Amint a tulsó oldalon lévő csoport és taglétszám-kimutatásból megállapítható, az év elején 8746 tagja volt szövetségünknek és 24 működő csoportja, ez a létszám, míg a küzdelmes esztendő letelt, ugyszólván megkétszereződött. Szövetségünk vezetőségének munkája nemcsak a tagok megszervezésében merült ki, hanem ahol egy csoport megalakult, ott már rögtön bérmozgalom is volt, mert a gazdasági helyzet és a drágaság folytonos emelkedése következtében munkástársaink kénytelenek voltak erre. Ezenkívül a már működő csoportjainknál is mindenütt bérmozgalmak, kollektivszerződés tárgyalások voltak. Az összes tárgyalások 90 százalékán kiküldöttel képviseltette

magát a központ, hogy ezzel is elősegítse szaktársaink érdekeit. Csoportjaink között egyetlen egy sincs, amelyet az 1922. évben meg nem látogatunk volna. És mindezeket a legnagyobb takarékossgal és kiszámítással tettük, úgy, hogy ehhez számítva még a központi vezetőségi üléseket és kongresszusi költségeket, mindezek összesen alig kerültek 88356 leibe. Nagy összeg ugyan, de azt lehet mondani, hogy talán minden más kiadásaink között ennek a tételnek voltak a legnagyobb gyakorlati eredményei. Segélyezésre kifizettünk 344,371 leit, a segélyezési ágazatok között a legnagyobb a sztrájksegély 135,190 lei, ami igazolja a bérmozgalmak nagymérvét, amire előreláthatólag ez évben is lehet számítani, tekintettel a munkáltatók reakciós törekvéseikre. Nem hallgathatjuk el azt sem, hogy a tartományi és csoport titkárságok fentartására az alkalmazottak fizetésével együtt alig 204.310 leit költöttünk, annál is inkább kell ezt külön hangsúlyozni, mert az ugynevezett „radikális” elemek (vagyis jobban mondva ellenagitátorok) ezt szeretik ütőkártyaként felhasználni ellenünk. Habár ők romboló munkájukért nem egy egyszerű munkásnak a bérét kapják, mint szövetség alkalmazottai, hanem meghatározatlan és „ellenőrizhetetlen” összegeket zsebelnek be. Ez az összeg ez évben emelkedni fog, amennyiben több helyen csoport titkárságokat kellett felállítani a kongresszus határozata folytán.

Szaklapra fizettünk 154,857 leit, ez is hatalmas összeg a papíron és mégis kicsi a valóságban, mert lapunk csak egyszer jelenik meg havonta, míg ellenben általános kívánság, hogy legalább kétszer jelentessük meg havonta.

Amint a pénztári jelentésből látható, szövetségünk pénztári forgalmá közel egy és félmillió lei volt. A pénztárkezelésénél a központi vezetőséget mindig az a főcél vezette, hogy takarékoskodni ugyan, de oly módon, hogy azért a munkástársaink jogos követeléseit kielégítve, gazdasági érdekei pedig megvédve legyenek.

Mindezen szempontok figyelembevétele mellett mégis, mint egy negyedmillióval gyarapodott szövetségünk vagyoni helyzete egy év alatt. Ha tekintetbe vesszük az alacsony 3, 2, 1 lejes járulékokat, amely mellett ilyen nagy forgalmat értünk el és egy negyedmillió tisztahasznót, úgy ennél szebb bizonyítékot nem találunk a vezetőség gondos munkájának és pénzkezelésének. Ez természetesen nem kizárólag a központi vezetőség, hanem szövetségünk összes tagjai és a csoport vezetőségeknek az érdemei is. Ez az eredmény további lelkes és önfeláldozó munkával a jövőben nem kisebb, csak nagyobb lehet, ha a csoportok és tagok a központi vezetőségével válvatva fognak együtt munkálkodni.

Romániai Vas-, Fém- és Vegyipari Munkások Szövetségének

veszteség- és nyereségszámlája az 1922. évre.

Költség

Jövedelem

1	Munkánélküli segély	29.073'50		1	Beiratási díj	83.719'50	
2	Utazósegély	19.368'—		2	Tagkönyvdíj	1.078'50	
3	Betegsegély	40.435'05		3	Heti járulék I. oszt.	1.029.559'—	
4	Sztrájk- és kizárási segély	135.190'28		4	Heti járulék II. oszt.	291.421'—	
5	Rendkívüli segély	87.174'—		5	Heti járulék III. oszt.	54.975'—	
6	Jogvédelem	33.130'31	344.371'14	6	Rendkívüli járulékok	14.733'45	1.475.486'45
7	Szaklap		154.857'45	7	Leírások a csoportok adósságából		14.172'11
8	Szaktanácsi járulék	51.544'57		8	Különféle bevételek		5.008'82
9	Szervezkedési költség	17.574'26	69.118'83				
10	Csoportjárulék à 2 bani	11.589'43					
11	Csoportszázalék	229.101'17	240.690'60				
12	Fűtés, világítás	4.299'30					
13	Irodai költségek:						
	a) a Szövetségnél . . . . . Lei	4.624'10					
	b) az Erdélyi Kerületi Titkárságnál	5.592'—					
	c) a Bánáti	1.683'75					
	d) a Regáti	478'—					
	e) a Csoportoknál	513'60	12.891'45				
14	Postaköltségek:						
	a) a Szövetségnél . . . . . Lei	1.644'73					
	b) az Erdélyi Kerületi Titkárságnál	12.111'46					
	c) a Bánáti	2.061'87					
	d) a Regáti	314'20					
	e) a Csoportoknál	30'25	16.162'51				
15	Házbér		5.564'75				
16	Nyomatványok:						
	a) a Szövetségnél . . . . . Lei	53'093'60					
	b) a Csoportoknál	879'—	53.972'60				
17	Alkalmazottak fizetése:						
	a) a Szövetségnél és az Erd. Ker. Titkárságnál . . . . . Lei	150.750'—					
	b) a Bánáti Kerületi Titkárságnál	26.300'—					
	c) a Regáti	21.500'—					
	d) a Csoportoknál	5.760'—	204.310'—				297.200'61
18	Kiküldetések:						
	a) a Szövetségnél . . . . . Lei	81.607'50					
	b) a Regáti	1.499'75					
	e) a Csoportoknál	3.109'20	33.416'69				
20	Leírások a csoportok tartozásaiból		17.077'55				
21	Leírás leltárból 10%		2.467'75				
22	Eredmény, mint nyereség		247.110'06				
			1.494.667'38				1.494.667'38

Romániai Vas-, Fém- és Vegyipari Munkások Szövetségének

vagyonmérlege az 1922. évre.

Vagyon

Telér

1	Készpénzkészlet	105.098'72		1	Hitelezők követelése:		
2	Követelések:				Vasutas-Szövetség	2.558'50	
	A Bányász-Szövetségnél	650'—			Csoportok	18.301'13	20.859'63
	Az Erdélyi Kerületi Titkárságnál	70.367'85		2	Vagyon elővezetés:		
	A Bánáti	13.824'82			1921. december 31-iki áthozat	315.744'34	
	A Regáti	3.241'68			1922. évi eredmény, mint nyereség	247.110'06	562.854'40
	A Csoportoknál	296.321'16	384.405'51				
3	Leltár:						
	Leltári készlet	22.209'80					
	Irodaberendezés	5.000'—					
	Munkás-szálló	2.000'—					
	Nyomatványok	15.000'—	44.209'80				
4	Nyomda		50.000'—				
			583.714'03				583.714'03

Cluj, 1922 december hó 31-én.

Bernau Péter s. k.
elnök.

Popescu János s. k.
titkár.

A számadásokat felülvizsgálás és összegeztetés után a valósággal megfelelőnek és rendben találtuk.

Ébhart József s. k.
felügyelő biz. elnök.

Kollár Leopold s. k.
felügyelő biz. tag.

Kucsera János s. k.
felügyelő biz. tag.

Kimutatás a Szövetség 1922. évi tagforgalmáról

Csoport neve	Taglétszám 1921 dec. 31-én	Taglétsz. az I. ne- gyedb. márc. 31-én	Hány új tag lépett be az év I. negye- dében	Taglétszám a II. negyedben, jun. 30-án	Hány új tag lépett be az év II. negye- dében	Taglétszám a III. negyedben, szept. 30-án	Hány új tag lépett be az év III. negye- dében	Taglétszám a IV. negyedben, dec. 31-én	Hány új tag lépett be az év IV. negye- dében
1. Anina	669	772	24	719	29	780	63	692	22
2. Aninoasa	—	—	—	109	42	89	15	108	9
3. Arad	—	937	230	1953	436	1715	666	1241	229
4. Baia-Mare	—	31	34	42	4	44	23	57	15
5. Bocşa-Română	234	249	15	291	52	289	36	346	41
6. Braşov	476	322	41	583	228	674	88	618	98
7. Brăila*	—	—	—	43	42	22	3	22	?
8. Metal-Bucureşti	29	123	51	163	155	200	129	304	202
9. Chimic- "	—	—	—	—	—	156	229	339	127
10. Gaz- "	—	—	—	—	—	155	191	170	127
11. Muncipial "	—	—	—	—	—	—	—	56	103
12. Cluj	389	508	221	622	213	610	141	681	156
13. Crişeni	208	210	2	206	—	226	9	201	4
14. Cugir	486	324	29	282	14	353	11	227	11
15. Cernăuţi	—	—	—	—	—	79	40	114	60
16. Caransebeş**	—	—	—	—	—	—	—	—	—
17. Dicioşanmărtin	—	—	—	269	281	407	57	482	103
18. Dârste***	—	—	—	71	84	56	—	56	?
19. Deva	—	—	—	—	—	60	59	63	33
20. Ghireş	—	—	—	51	3	103	94	17	1
21. Gheorgheni	—	—	—	—	—	—	—	61	23
22. Lupeni	513	759	30	799	213	873	186	912	55
23. Lonia	—	170	57	160	10	419	68	193	7
24. Lugoj	—	—	—	—	—	—	—	33	51
25. Margina	—	26	26	36	3	27	1	24	2
26. Medias	—	—	—	—	—	48	70	85	8
27. Nadrag	557	547	62	607	76	660	52	678	41
28. Ohaba	—	—	—	33	33	90	47	105	19
29. Oradea-Mare	—	—	—	150	286	503	341	823	329
30. Petroşani	163	174	34	167	33	230	63	226	15
31. Petriş	476	357	20	357	15	352	19	393	7
32. Reşiţa-Montană	3183	3177	406	3346	171	3686	328	3652	257
33. Regh.-Săseş	—	—	—	—	—	28	11	68	25
34. Met. şi Chi. Sibiu	246	371	238	545	172	536	135	568	97
35. Satu-Mare	—	103	64	157	69	256	181	402	114
36. Târgu-Mureş	195	277	162	294	102	190	25	305	64
37. Timişoara	275	470	219	600	200	778	285	1070	314
38. Tomeşti	—	78	5	79	7	76	3	100	12
39. Turda	—	309	25	273	13	325	81	143	32
40. Vulcan	186	286	54	320	43	354	56	421	32
41. Zărneşti	461	227	31	262	89	193	18	491	264
Összesen	8746	10807	2080	13589	3118	15642	3824	16587	3109

* A IV-ik negyedév taglétszáma a III. negyed alapján állapított meg, mivel a X, XI. és XII. havi elszámolásokat még nem küldte be.

** A csoport 1922 december 31-ig még nem számolt el.

*** A IV. negyedév taglétszáma a III. negyed alapján állapított meg, mivel a X, XI. és XII. havi elszámolásokat még 1922 december 31-ig nem küldte be.

Az év elején működött 24 csoport, az év végén 41 csoport. — Baia-Mare a II, III és IV. hónapokban szünetelt.

Elitelték aradi szaktársainkat

Amikor felháborodásunk és tiltakozásunk érzelmeivel leírjuk ezt a szót, „elitelték,” a csodálkozás nem ejt meg bennünket, hiszen hozzá vagyunk már ahhoz szokva, hogy a mi osztályrészünk a mai kapitalista-burzoá társadalomban a börtön. A börtön még akkor is, — vagy mondjuk még inkább — ha a magunk megélhetéséért, a mindennapi kenyérért küzdünk. Mert a kapitalista társadalom úgy rendezkedett be, hogy az Istentől szabad kérnünk: „add meg a mi mindennapi kenyérünket,” szabad kérnünk, ahányszor csak akarjuk, de a kapitalistától már nem szabad követelni s ha vannak, akik merészen mégis megteszik, számoljanak vele,

hogy kenyér helyett börtönbüntetést kapnak. Az aradi „Astra”-gyári elvtársaink is csak ezért harcoltak, nem tudtak megélni fizetésükből, tehát annak felemelését követelték, elutasították, tehát sztrájkba léptek. Amint szaktársaink tudják, a sztrájkot brutálisan leverték és szaktársainkat börtönbe hurcolták.

E hó 13—17-ig tartott a hadbírószági tárgyalás, mely 31 elvtársunk eliteltetésével fejeződött be Bukova 6 hónapi, Lenárt 4, Molnár, Reiger, Messing 3—3, Moise 2, Szemerau, Látzki, Lebovics, Szilágyi, Gyarmati, Lázár, Korinek, Popier, Zsigmond, Bogdán, Kővágó, Major, Szokolics, Metusik, Komáromi, Ferenczi és Renner 1—1 hónapi, Szabó,

Mihailovics, Benek, Vekerle, Grevelotti, Dogmány, Sánta 15—15 napi fogházra lettek ítélve, míg 16 fel lett mentve.

A vádlottak védelmét dr. Román Valér ügyvéd, szövetségi ügyész elvtárs látta el, akinek hatalmas jogi fejtegetésekkel alátámasztott lelkiismeretes védelme eredményezte a súlyos vád dacára, az enyhe büntetést. A vádlottak az ítéletbe belenyugodtak és így az jogerőssé lett.

Kolozsvári csoportunk közgyűlése

Február hó 18-án tartotta kolozsvári csoportunk évi közgyűlését, mely szomorú fényt vetett azon aknamunkára, melyet egyes lelkiismeretlen egyének állandóan kifejtének a csoport egységének szétbomlására. Amikor alig három héten belül a kolozsvári szaktársak kollektívszerződése lejár és az eddigiek után ítélve, súlyos harcokra van kilátás, melynek győzelmes befejezéséhez a legteljesebb egyöntetiségre lenne szükség, akkor azt kell látnunk, hogy egyesek által a csoport és a szövetség tagjainak megrágalmazására indított aljas munkája a munkáltatók érdekeit szolgálja általa, hogy az egyenetlenséget szítja, ami a csoport ellenálló képességének nagymérvű csökkenését vonja maga után. Az egész közgyűlésnek csupán az az egy biztató jelensége volt, hogy a kolozsvári szaktársak is megunták már annak a néhány egyének a garázdálkodását és terrorisztikus erőszakosságát, amellyel a tagokkal és a vezetőséggel szemben viselkedtek és ennek olyan hangos kifejezést adott, hogy csak a vezetőség tapintatos magatartásának volt köszönhető, hogy a rágalmozókat a felháborodott elvtársak ki nem dobták.

A gyűlést vezető leplezése egyet jelent azzal a tisztító folyamattal, mely a csoport kebelében kezdetét kell vegye, hogy végre a rend, a fegyelem helyreállíttassék és az egység megóvható legyen.

A gyűlést Nagy szaktárs nyitotta meg, mely után a jelentések megtevéle következett. A titkári jelentést Bruder szaktárs terjesztette elő, rámutatva a csoport múlt évi működésére, a súlyos harcokra, bérmozgalmak, kizárások, melyeket a szaktársaknak végig kellett küzdeni és szenvedni.

A jelentés statisztikai adatai arról tanuskodnak, hogy a vezetőség gigászi munkát végzett, melyért a legteljesebb elismerés illeti. Ezt az elismerést a tagok ki is fejezték. Csupán egynéhány egyén akadt, aki a sejtőnőkök utasításai alapján igaztalan támadást intéztek a vezetőség ellen, különösen Tordai, Pányi, Zakar.

Az otromba támadások elhangzása után, melyet sűrűn szakított félbe a szaktársak felháborodása és ki kell

dobni őket közbekiáltása felállt Sedlicska, majd utána Musitz elvtársak és leleplezték Tordai és Zachár aknamunkáját a vezetőség ellen. Utóbbiak ugyanis Szedlicska és Musitz szaktársak előtt azt jelentették ki: hogy a vezetőségben sziguranca-spiclik ülnek, hogy a vezetőség mindenkit eltesz láb alól, aki kritikát mer gyakorolni felette.

Erre elemi erővel tört ki a felháborodás és az elnökség csak nagynehezen tudta rábírni a felháborodott elvtársakat, hogy a rágalmozók kidobásától elálljanak. Ezután Bruder elvtárs felolvasta Fodor Balázsnak a nagysebeni szaktársakhoz intézett levelét, melyben többek között a következőket írta: A szövetség egyik alelnökének és a vasmunkásmozgalom egyik legtevékenyebb tagjáról föltevéssem, hogy Priovszki közönséges érdekhajhász, konjunktura lovag, aki még a hatóságánál való denunciaciót sem veti meg, csak hogy érdekeit megvédhesse. Es így folytatódik a levél piszkos hangja végig.

És ezután felolvasta Bruder szaktárs azt a jegyzőkönyvet is, melyet nagyváradi szaktársaink küldöttek be a vezetőségnek s melyben a Fodor Balázs alávaló rágalmaival szemben a nagyváradi szaktársaink ezt írják: „Mi, akik Pirovskival dolgoztunk, igazoljuk, hogy a nagyváradi Globus-garageba bizalmiférfi volt s mint ilyen, a szakszervezeti életben tevékeny részt vett. Az általános sztrájk utáni bértárgyalást becsületesen irányította és vezette le, úgy a szakszervezet, mint a saját személyére vonatkozólag nem követett el olyasmit, ami a munkásmozgalomra kompromittáló lett volna, ugyancsak az általános sztrájk alatt is a proletár erkölcsnek megfelelő magatartást tanúsított“. Ugyanilyen értelemben írnak a szebeni szaktársak is.

A levél felolvasása után ismét nagy vihar tört ki a rágalmozók ellen, mely csak nagynehezen csillapodott le.

A vezetőség megválasztásánál alkalmat talált a közgyűlés arra, hogy a megrágalmazottakat bizalmáról biztosítsa. Ugyanis a választásnál Pirovszki szaktárs lett az elnök, alelnökök: Nagy és Szabó, jegyző: Temesy, Földváry, pénztárnok: Kucsera és Técsi, ellenőrök: Lerch és Tatár, könyvtárnok: Lusztig. A választmányi és szervezőbizottsági tagok megválasztása után a közgyűlés izzó hangulatban ért véget.

Nyugtázások. Az aradi „Astra“-gyári szaktársak részére újabban a következő összegek folytak be szövetségünk központi titkárságához: Aninosa 329.— lei, Nagybánya 337.—, Sindicatul Chemic Bukarest 647.—, Lupeni 1294.—, Petroseni 404.—, Resica 5000.— lei. Ezen összegeket részint az erdélyi szaktanács útján, részint pedig a központi titkárság útján közvetlenül az aradi segélyező-bizottsághoz juttatta el.

Szakmozgalom

Taggyűlés Tordán. Február 19-én este 6 órakor tordai csoportunk igen látogatott taggyűlést tartott, melyen a kollektívszerződés körül felmerült kérdések voltak napirenden. Puffer szaktárs elnök megnyitó beszéde után igen sok panasz merült fel az elvtársak részéről, hangoztatva mindnyájan, hogy az igazgatóságok a kollektívszerződést igen sok esetben nem tartják be. 1923 évre az árvizsgáló-bizottságba Puffer és Kosztics szaktársakat választotta be egyhangulag a taggyűlés. Azután az üvegyári munkásság helyzetére került a sor. A tarthatatlan helyzet megoldására egyedül egy egységes szerződés megkötése nyújtana lehetőséget és ezért a munkásság elhatározta, hogy ezután az egyéni szerződések kötésétől óvakodni fog.

Közgyűlés Brassóban. A brassói vas, fém és vegyipari munkások február 4-én tartották meg rendes évi közgyűlést, melyen Szücs Dávid elnök szaktárs az elmúlt év mozgalmáról emlékezett meg. Igyártó Dezső szaktárs a pénztári jelentést tette meg. Romporály, Berger, Basa és Vusmuk szaktársak felszólalásai után a közgyűlés új vezetőséget választott, melynek a tagjai a következők: elnök Nagy Miklós, alelnök Juga János, pénztárosok Igyártó Dezső és Bernát Adolf, jegyzők Luka László és Fűzi Mihály, ellenőrök Mesci Vasilie és Csáki Márton, választmányi tagok Basa Károly, Kovács Mihály és Grosz Albert szaktársak.

Közgyűlés Szebenben. A szebeni vas- és fémmunkáscsoport február hó 3-án tartotta meg rendes évi közgyűlését, melyen Pop Viktor elnök szaktárs a vezetőség nevében beszámolt román nyelven a csoport működéséről. Magyar nyelven Svella Károly szaktárs, német nyelven pedig Jeremiás János szaktárs tartotta meg a vezetőség beszámolóját. A felmentvény megadása után az új vezetőséget választotta meg a közgyűlés, melynek tagjai lettek: Maier Rudolf elnök, Jeremiás János és Krisán Mihály alelnökök, Novák János, Kovanda László és Rausch Herman jegyzők. Boda Károly, Kovács Károly és Demer György pénztárosok, Pop Viktor, Kolovszki Rezső, Szócs István és Ór Viktor ellenőrök, Malarcsek János, Svella Adolf, Szentandrassy Gyula és Csibula Alajos választmányi tagok.

Aninai csoportunk január 28-án tartotta meg évi közgyűlését. *Triumpf* szaktárs a gyűlést megnyitva, visszapillantást vet az elmúlt év küzdelmeire és vázolja a csoport egyévi működését. Utána *Reiter* ker. titkár-szaktárs emelkedett szólásra, ki a munkásmozgalom feladatairól tartott beszédet, vázolja a mozgalom kiépítésének nagyfontosságát,

az egység szükségességét. Utána az új vezetőség lett megválasztva.

Közgyűlés Medgyesén. Medgyesi helyi csoportunk február 4-én tartotta meg rendes évi közgyűlését, melyen Tóth szaktárs elnökölt. Szövetségünket Krausz szaktárs képviselte a közgyűlésen és kérte a tagokat, hogy a jövőben odaadóbban támogassák a szervezetet. Majd az új vezetőség választott meg, melynek tagjai lettek: Tóth István és Albu Joan elnökök, Veres Gyula és Kovács János pénztárnokok, Bartosi József és Labancz János jegyzők, Tomd Pál és Herman Mihály ellenőrök. Reméljük, hogy az új vezetőség harci sorba állítja a medgyesi szétzört erőket, ami további sikerek biztosítója lesz.

Tőke és munka

Egy darab Azsia. A Banca Centralának van Tordán egy üvegyára, mely alig pár hónap óta kezdte meg áldásdus működését, ami nem annyira az ország közgazdasági és ipari viszonyainak a megjavításában nyilvánult meg, mint inkább a munkásság szerződéses és törvényes jogainak a semmibevevésében. A gyár specialista munkásait külföldről, Csehszlovákia és Magyarországból hozatta, egyéni szerződést kötött velük még ott a saját hatóságuk előtt. Pár hete a gyár 65 külföldi munkásának 14 napra felmondott, hogy vagy dolgoznak 10 órát naponta, vagy elmehetnek haza. Ha a 10 órát el nem fogadják 48 óra alatt, családjikkal együtt a gyári lakásukat üresítsék meg. Voltak a munkások között öntudatos, régi szervezett munkások is, akik az ilyen ultimátumot nem vették tudomásul és azoknak a gyár a fizetésüket visszatartotta, a felvett előlegeik fedezeteképpen, dacára, hogy az egyéni szerződések szerint e célra csak 10 százalék vonható le. Volt olyan munkás is, akit Csehszlovákia utasítottak ki azon címen, hogy bolsevik agitációt folytat, mert a többi munkástársainak szószólója mert lenni. Most más külföldi munkások akarják a dicső gyárat elhagyni, elvén az itteni viszonyok és gyárosok jó hírnevét külföldre is. Mindez történik csak azért, hogy a tömeges megrendelések tolytán a profit 10 óra alatt még jobban növelhető legyen. Maholnap az igazgatóság politikája miatt a részvényesek fújhatják az üveget s akkor nem kell a „drága“ munkabért fizetni, de hogy üveg nem lesz, azt előre megjósolhatjuk.

Konfliktus Dicsőszentmártonban. A dicsőszentmártoni „Nitrogen“-gyár igazgatósága szeretné munkásait a nap 24 óráján át dolgoztatni és hogy ezen „nemes“ tervét megvalósíthassa, napirenden van a tulajdonosok elrendelése. A

munkások egészségével ugyan ki tördne e neves gyárban, hiszen bérabszolga mindig fölös számban akad. Pár hete történt, hogy Kupán szaktársnak a 8 munkaóra befejezte után elrendelte a művezető, hogy tovább dolgozzon. A szaktársunk halaszthatatlan ügyeire való hivatkozással nem akart túlorázni. Az igazgatóság azonnal elbocsátotta a túlorázás nem teljesítéséért és a bizalmiférfiak ismételt felszólítására sem volt hajlandó a nevezett szaktárs visszavételére. A munkások megtudván az igazgatóság igazságtalan eljárását, mintegy ötvenen, szolidaritásuk által ösztönözve, felmondották a munkát, majd mikor ez sem bizonyult az igazgatóság felizgatott kedélyének lecsillapítására, kétszázán beszüntették a munkát, ez hatásos csillapítószernek is bizonyult, mert az elbocsátott szaktársunkat visszavette az igazgatóság.

Egy magáról megfélemezett munkás. A Bogso-Romániai gazdasági gépgyárban dolgozik *Gasparics Ferenc* előmunkás, ki ezelőtt 6 hónappal még szervezett munkás volt, most pedig, mint „feljebbvaló”, megpofozással fenyegeti állandóan munkástársait. Állandóan azt hangoztatja, hogy nem lehet a szervezet tagja, mert ilyen csöcseléssel nem lehet egy helyen, különösen most, hogy előmunkás lett. Ugy látszik, hogy ennek az embernek az agyát meghibbantotta az „előmunkás” urasága, csak vigyázzon nehogy még a bolondok házába kerüljön, holmi előimádkozónak.

Különféle

Egyetemes munkás-törvény

Marzescu munkügyi miniszter elkészítette a Codul Muncieit, amely a sztrájk-törvényt, a munkásbiztosítás intézményét és a kormány egyéb szociális (?) rendelkezéseit foglalja közös törvénykönyvben össze. Annak idején a munkásszervezetek, különösen a munkásbiztosítást illetően felkérték a minisztert, hogy a javaslatát az érdekeltek meghallgatása után készítse el, így azután a tervezet váratlan megjelenése kínos feltűnést keltett. De tekintve attól, hogy az érdekeltek meghallgatása nélkül készítették el, intézkedései önmagában is alkalmasak arra, hogy a legnagyobb ellenállást váltsák ki a munkások körében.

Ami a sztrájkjogot illeti, a törvényjavaslat az alkotmányreformnak feltűnéstkelő álláspontján épül fel, mely szerint a munka szabadsága nem jelent egyúttal jogot a munka beszüntetésére, történetesen ez akár sztrájk, akár kizárás formájában.

A törvénytervezet merev formák közé akarja szorítani azokat a kérdéseket is,

melyeket a munkások és a munkaadók a helyi és adott gazdasági viszonyoknak megfelelően egymás között, külső beavatkozás nélkül kell megoldaniok. Így a törvénytervezet általánossá akarja tenni a revíziós bérrendszert, viszont garantálni akarja, esetleg a munkaidő meghosszabbításával is, a munkateljesítményt. Mind a két elv gyakorlati megvalósításban állami beavatkozást jelent és ami csak kártékonyan hathat a munkásosztály szempontjából.

Ami a munkásbiztosító intézményét illeti, ezt a tervezet teljesen államivá teszi és annak vezetéséből és irányításából a munkások szerveit kizárja. Hozzájárul ehez a teljes centralizáció is, úgyhogy a pénzkiufalások is a központból történének, ami, igen jól tudjuk, azt jelenti, hogy beteg munkások nem fognak idején pénzhez jutni. Marzescu miniszter kijelentette, hogy ő a tervezetet csak házi használatra szántnak tekinti és az érdekelt körök bírálatát és javaslatait a végleges tervezetben érvényesíteni fogja. Bizonyos, hogy a tervezet mai formájában fenn nem maradhat és már a kísérlete is szomorú bizonyítéka annak, hogy mennyire hozzá nem értés és nemtörődés nélkül kezelik az ország gazdasági életét oly súlyosan befolyásoló munkáskérdéseket.

Munkás statisztika

A munkügyi miniszterium által összeállított statisztika alapján Románia egész területén levő ipari nagy üzemekben foglalkoztatott munkások száma 157.423. (Ezen üzemek alatt azok értendők, ahol 20-nál több munkás van foglalkoztatva.)

E munkások 2747 különféle iparágak üzeimében az alábbi arányban oszlanak meg:

Vasiparban	37.635
Fa- és papiriparban	33.888
Élelmészeti iparban	26.054
Kerámiai (tégla) iparban	14.505
Porcellán és hasonszakmai iparban	10.409
Textiliparban	8.749
Vegyiparban	6.290
Bőriparban	5.872
Nyomdai iparban	3.032
Villanyüzemi iparban	3.000
Kategoriák szerint így oszlik meg:	
Tanult szakmunkások	64.816
Napszámos munkások	67.583
Technikai és adminisztrációs személyzet	17.288
Ifjumunkások	7.736

Ebből férfi 123.971, nő 15.164. Ez a statisztika azonban nem foglalja magában a kisüzem és kézműiparban dolgozó munkások számát.

Az erdélyi és bánáti betegsegélyző pénztár kimutatása szerint az 1921. évben 306.191 munkás volt biztosítva, ebből 262.879 férfi és 41.222 nő. Egy másik statisztika szerint a Regátban

levő iparüzemekben és kézműiparban foglalkoztatott munkások száma 308.320. Ennélfogva, ha még hozzávesszük Bukovina és Besszarábiát, akkor megállapíthatjuk a munkásság számát 700.000-ben.

A munkások létszáma területenkint így oszlik meg:—

Ó-románia	63.392
Erdély	52.211
Bánát	29.328
Bukovina	7.248
Besszarábia	4.244

Meg kell még azt is említenünk, hogy a 700.000 munkásból alig 10 százalék (60—70.000) van még megszervezve.

Zárólagosok. Arad, Brassó, Cluj munkahiány miatt kerülendők.

Románia érctermelése. A régi Románia vasérctermelés tekintetében alig birt jelentőséggel. Természeti alakulata síkság lévén, az egy kőolajon kívül nem igen voltak nyersanyag forrásai. Erdély hozzácsatolása óta azonban mind nagyobb jelentőségű érctermelése van és a vasércen felül ólom, réz és pyrit ércet is termel. Ezen ércet termelése az utóbbi években így alakult ki:

	Ólom	Réz	Vas	Pyrit
1919. évben	544	14	112.684	1.863
1920. „	601	165	73.839	19.880
1921. „	581	108	61.109	15.937

Köszönetnyilvánítás. Alulírott mindazon szaktársainak, kik 13 hetes súlyos betegségében támogattak, szívből köszönetet mond. Sibiu, 1923 február 5. *Iohann Hermann.*

Pályázat

A Romániai Vas-, fém- és Vegyipari Munkások Országos Szövetsége pályázatot hirdet

központi titkári állásra

Cluj székhellyel.

Pályázati feltételek: Román állampolgár kell legyen. A román nyelv szóban és írásban való teljes bírása. Agitációban és adminisztrációban jártassággal kell bírnia. A magyar vagy német nyelvet is bírók előnyben részesülnek.

A fizetés a szolgálati szabályzat szerint állapíttatik meg. Kiszállás esetén vonatkoztató és a központi vezetőség által megállapított napi átalány.

Pályázati határidő március hó 25.

Pályázatok Cluj, Vasmunkás titkárság, Str. Memorandului 21. sz. küldendők.

A központi vezetőség.

Felelős szerkesztő: Bartalls Sándor.
Kiadó: A Romániai Vas-, Fém- és Vegyipari Munkások Szövetsége.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Cluj-Kolozsvár, Strada Memorandului 21.

Gutenberg-könyvnyomda Cluj